

Prieskum v krajinách V4 ukázal, že verejnosť podporuje opatrenia EÚ v oblasti slobody médií

V čase, keď obrana európskych hodnôt čoraz viac dominuje politickej diskusii, prvý komplexný prieskum postojov verejnosti k slobode médií v Maďarsku, Poľsku, Českej republike a na Slovensku ukázal, že 52 % ľudí sa obáva o stav slobody médií vo svojej krajine. 71 % podporuje prísnejšie vnútroštátne právne predpisy na ochranu nezávislosti médií a 59 % podporuje udelenie väčších právomocí EÚ na ochranu slobody médií.

Prieskum však poukázal i na to, že podpora slobody a nezávislosti médií nie je v krajinách V4 rozložená rovnomerne. Zatiaľ čo postoje k slobode médií v Českej republike, Poľsku a na Slovensku sú v podstate porovnateľné, v Maďarsku, kde vládnuca strana ovládla väčšinu médií v krajine, sa podľa prieskumu podpora redakčnej autonómie a nezávislosti verejnoprávnych médií výrazne znížila.

Prieskum, ktorý si objednal Výbor pre redakčnú nezávislosť v spolupráci s Českým národným výborom Medzinárodného tlačového inštitútu a ktorý podporila Bakala Foundation, tiež odhaľuje, ako politické a generačné rozpory a spôsoby, akým ľudia vnímajú médiá, výrazne formujú regionálne postoje k slobode tlače.

KLÚČOVÉ ZISTENIA:

- ***Rozšírené znepokojenie nad slobodou médií vo V4.***
52 % ľudí vyjadrilo znepokojenie nad súčasným stavom slobody médií (63 % v Poľsku, 49 % na Slovensku, 48 % v Maďarsku a 47 % v Českej republike).
- ***Tí, ktorí sa pri získavaní správ viac spoliehajú na internetové zdroje, vyjadrujú väčšie pochopenie pre nezávislosť médií.***
Prieskumníci zistili, že ľudia čítajúci online spravodajstvo častejšie považujú hodnoty spojené so slobodou médií za dôležité. V Maďarsku a Poľsku sa časté čítanie tlačených novín spája s menej pozitívnymi názormi na slobodu a nezávislosť médií.

- ***Mladšie generácie sú menej znepokojené ako starší ľudia.***

Vo väčšine krajín V4 sa mladí ľudia relatívne menej angažujú v otázke slobody a nezávislosti médií. V Maďarsku vyjadrilo obavy len 36 % ľudí vo veku 18 až 24 rokov, zatiaľ čo v Poľsku je to 61 %. Na Slovensku toto číslo kleslo na 39 %.

- ***Sloboda médií sa dosť spolitizovala.***

Na otázku, či sú znepokojení slobodou médií, odpovedalo 85 % stúpcov maďarskej Demokratickej koalície, zatiaľ čo obavy vyjadrilo iba 28 % stúpcov Fideszu. Zatiaľ čo v Poľsku len 34 % priaznivcov PiS považuje slobodu médií za vážny problém, 90 % priaznivcov opozície tvrdí, že sa o ňu obáva. V Českej republike priaznivci ANO alebo krajne pravicovej SPD opäť oveľa menej často považujú hodnoty, na ktorých je založená sloboda médií, za kritické v porovnaní s priaznivcami ostatných strán.

Predseda Výboru pre nezávislosť redakcie časopisu *Economia* Misha Glenny povedal:

„Maďarské voľby ukázali, že zachytávanie médií funguje. Ak sa mu nebude čeliť na úrovni EÚ, bude naďalej dusiť demokraciu – a to nielen v Maďarsku, ale aj v celej strednej a východnej Európe.“

Zapojte sa do diskusie:

O výsledkoch prieskumu sa bude diskutovať v panelovej diskusii s novinármi a odborníkmi na médiá, ako sú Veronika Munková, Head of Content Development, Telex, Michal Klíma, splnomocnenec českej vlády pre médiá, a Václav Štětka, hlavný lektor pre komunikáciu a médiá na Loughborough University.

DÔRAZ KRAJÍN:

Maďarsko

Na otázku, či sú „znepokojení“ slobodou médií, odpovedalo 85 % stúpenčov Demokratickej koalície, zatiaľ čo medzi stúpencami Fideszu to bolo len 28 %.

Sloboda médií je „absolútne dôležitá“ iba pre 34 % voličov Fideszu, ale pre 89 % voličov Demokratickej koalície.

Poľsko

90 % voličov Koalicja Obywatelska je „znepokojených“ súčasným stavom slobody médií, 52 % je „veľmi znepokojených“ (vrchol rebríčka). 34 % voličov Prawo i Sprawiedliwosc je znepokojených (42 % nezainteresovaných), 7 % veľmi znepokojených.

87 % voličov Koalicja Obywatelska je proti vládnemu vplyvu na správy verejnoprávnych médií v porovnaní s iba 47 % voličov PiS.

Česká republika

V porovnaní s ostatnými krajinami V4 má Česká republika najvyšší podiel ľudí, ktorí považujú nezávislosť médií za dôležitú hodnotu (86 %), najvyšší podiel tých, ktorí si myslia, že majitelia médií by nemali zasahovať do redakčnej autonómie (62 %), ale aj najnižší podiel tých, ktorí vyjadrujú obavy o stav slobody médií (47 %), a najnižší podiel tých, ktorí súhlasia s ekonomickou podporou médií zo strany štátu (25 %, o polovicu menej ako v Poľsku).

Slovensko

23 % Slovákov verí, že stav slobody médií sa za posledných päť rokov zlepšil, čo je najviac spomedzi všetkých krajín V4. Tento názor je bežnejší u voličov OĽANO (37 %) a koalície PS/SPOLU (51 %), zatiaľ čo s tým súhlasí len 8 % voličov SMERu.

Slováci najviac podporujú sankčné krajiny EÚ, ktorých vlády zasahujú do slobody médií – s podporou 64 %.

Predsedníčka CZ IPI Veronika Sedláčková povedala: „Bolo veľmi zaujímavé zistiť, čo mladí ľudia považujú za dôležité v médiách. Ako vyplýva z prieskumu, najdôležitejšia je pre nich online dostupnosť. Redakčná politika alebo zameranie či nezávislosť médií nehrajú až takú

veľkú úlohu. Toto zistenie ma vedie k presvedčeniu, že je dôležité nielen posilňovať postavenie médií a podporovať prácu nezávislých a profesionálnych novinárov, ale aj zamerať sa oveľa viac ako doteraz na zvyšovanie mediálnej gramotnosti.“

Poznámky pre redakciu

Prieskum uskutočnila v dňoch 1. – 17. februára 2022 spoločnosť Median kombináciou online panelového dopytovania a telefonických rozhovorov. Vzorku tvorilo celkovo 4 069 respondentov (vo veku viac ako 18 rokov).

Prieskum je iniciatívou Výboru pre redakčnú nezávislosť v spolupráci s Českým národným výborom Medzinárodného tlačového inštitútu s podporou Bakalovej nadácie.

Výbor pre redakčnú nezávislosť

Výbor pre redakčnú nezávislosť je iniciatíva, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby novinári a redaktori mohli vykonávať svoju prácu bez akýchkoľvek zásahov, bez strachu a vnútorných aj vonkajších tlakov. Jej cieľom je podporovať slobodné médiá a pozitívne ovplyvňovať novinársku kultúru nielen v strednej a východnej Európe. Viac na <https://free.economia.cz>.

Český národný výbor Medzinárodného tlačového inštitútu

Medzinárodný tlačový inštitút (IPI) je celosvetová sieť redaktorov, vedúcich pracovníkov médií a popredných novinárov, ktorých spája spoločná snaha o kvalitnú a nezávislú žurnalistiku. Český národný výbor (CZ IPI) je jeho českou pobočkou. Viac na <https://www.czipi.cz>.

Kontakt pre médiá:

Hana Schreibová

tajomníčka výboru pre redakčnú nezávislosť

Mobil: +420 737 237 143

hana.schreibova@economia.cz

* * *